

H O T Ă R Ă R E A nr. 1-181/2025
cu privire la examinarea contestațiilor înaintate de către Xxxxx Xxxxxx,
împotriva Hotărârilor Colegiului de disciplină și etică
nr.3-47/2024 din 06.12.2024 și nr.3-23/25 din 07.02.2025

27 mai 2025

municipiul Chișinău

Examinând în ședință închisă contestațiile înaintate de către Xxxxx Xxxxxx, împotriva Hotărârilor Colegiului de disciplină și etică nr.3-47/2024 din 06.12.2024 și nr.3-23/25 din 07.02.2025, audiind informația prezentată de către doamna Aliona Nesterov, Consiliul Superior al Procurorilor–

C O N S T A T Ă :

Prin Hotărârile Colegiului de disciplină și etică nr.3-47/2024 din 06.12.2024 și nr.3-23/25 din 07.02.2025, s-au respins contestațiile patentei Xxxxx Xxxxxx împotriva Deciziilor Inspecției procurorilor din xx.xx.2023 și respectiv xx.xx.2024, privind încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului în Procuratura raionului Hîncești, Lilia Ureche.

La xx.xx.2024 și xx.xx.2025 în corespondența instituțională a Consiliului Superior al Procurorilor au fost înregistrate contestațiile cet. Xxxxx Xxxxxx împotriva Hotărârii Colegiul de disciplină și etică nr.3-47/2024 din 06.12.2024 și nr.3-23/25 din 07.02.2025, solicitând anularea acestora și tragerea la răspundere disciplinară a procurorului Lilia Ureche.

La xx.xx.2025, Consiliul Superior al Procurorilor, având în vedere că contestațiile înaintate ce vizează cauzele disciplinare se referă la același procuror, în scopul examinării diligente și obiective a speței de referință, s-a impus conexarea cauzelor disciplinare într-o procedură unică.

I. Circumstanțele reflectate în sesizarea cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară

La xx.xx.2023 și xx.xx.2024, cet. Xxxxx Xxxxxx a înaintat sesizări la Consiliul Superior al Procurorilor, pe faptul pretinselor abateri disciplinare comise în exercițiul funcției de către procurorul în Procuratura raionului Hîncești, Lilia Ureche.

În opinia autorului sesizării, procurorul Lilia Ureche care exercită conducerea urmăririi penale pe cauza penală nr.xxxxxxxxxx, începută la xx.xx.2021 de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de poliție Xxxxxx, în baza art.179 alin.(l) Cod penal, pe faptul pătrunderii ilegale de către cet. Xxxxxx Xxxxxxxx și susținătorii acestuia, pe teritoriul Bisericii „Xxxxxxxx Xxxxxxxx” din sat.Xxxxx raionul Ialoveni, ce aparține cu drept de proprietate cet. Xxxxx Xxxxxx, îndeplinindu-se necorespunzător obligațiile de serviciu, nu a asigurat efectuarea urmăririi penale în termen rezonabil, fiind încălcat dreptul cet. Xxxxx Xxxxxx la un proces echitabil, fapt constatat prin două încheieri a Judecătoriei Hîncești, sediul Xxxxxx din xx.xx.2023 și xx.xx.2023.

Prin sesizarea din xx.xx.2024, cet. Xxxxx Xxxxxx a invocat că, prin încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul Xxxxxx din xx.xx.2024, s-a admis cererea subsemnatei Xxxxx Xxxxxx, privind accelerarea desfășurării procesului penal, fiind obligat organul

de urmărire penală să adopte în termen rezonabil o hotărâre în condițiile legii, instanța constatând că, în perioada xx.xx.2023-xx.xx.2024, a fost efectuată o singură acțiune procesuală, cercetarea la fața locului, alte acțiuni nefiind întreprinse.

Astfel, contrar indicațiilor instanței, care de 3 ori a atenționat organul de urmărire penală al IP Xxxxxx și procurorul de caz Lilia Ureche, ultimii nu au întreprins nici o acțiune procesuală, și nici nu execută indicațiile dispuse prin ordonanța din xx.xx.2022, a adjunctului-interimar al procurorului-șef al Procuraturii raionului Hîncești, Ovidiu Scutelnic.

Invocă petiționara că, prin ordonanța din xx.xx.2024, a procurorului în Procuratura raionului Hîncești, Lilia Ureche, s-a dispus încetarea urmăririi penale și clasarea procesului penal în cadrul cauzei penale nr.xxxxxxxxxxxx, conform prevederilor art. 275 pct.3) din Codul de procedură penală. Ulterior, ordonanța emisă a fost ulterior casată la xx.xx.2024 prin ordonanța adjunctului procurorului-șef al Procuraturii raionului Hîncești Alexandru Musteață.

În virtutea prevederilor art.45 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, sesizările cet. Xxxxx Xxxxxx au fost transmise, conform competenței, Inspecției procurorilor, pentru examinarea acțiunilor procurorului nominalizat, prin prisma criticilor formulate de către petiționar.

II. Circumstanțe stabilite în cadrul verificării sesizării disciplinare de către Inspecția procurorilor

În virtutea prevederilor art.45 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, adresarea de referință a fost transmisă, conform competenței, Inspecției procurorilor, pentru examinarea acțiunilor procurorilor prin prisma criticilor formulate de către autorii sesizării.

Circumstanțele reflectate în sesizările cet.N.Cotorobai au fost cercetate de către Inspecția procurorilor, care, prin Decizia din xx.xx.2023 și Decizia din xx.xx.2024, a încetat procedura disciplinară în privința procurorului în Procuratura raionului Hîncești, Lilia Ureche, pe motivul neidentificării temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară.

Inspecția Procurorilor a constatat că, urmărirea penală în cauza nr.xxxxxxxxxxxx, a fost începută la xx.xx.2021, de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de poliție Xxxxxxx, în baza art.179 alin.(l) Cod penal.

Potrivit ordonanței de pornire a urmăririi penale, „la xx.xx.2021, aproximativ în jurul orelor xx:xx, Xxxxxxx Xxxxxxxx, împreună cu alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, au pătruns și au rămas fără permisiune în incinta Bisericii „Xxxxxxxx Xxxxxxxx” din sat.Xxxxx, r-nul Iaoveni, care aparține cu drept de proprietate cet. Xxxxx Xxxxxx, astfel, încălcând prevederile art.29 din Constituția Republicii Moldova, care garantează inviolabilitatea domiciliului”.

La xx.xx.2021, cet. Xxxxx Xxxxxx a fost recunoscută și audiată în calitate de parte vătămată.

Prin ordonanța adjunctului Procurorului General interimar din xx.xx.2021, s-a dispus retragerea cauzei penale nr.xxxxxxxxxxxx din gestiunea organului de urmărire penală al Inspectoratului de poliție Xxxxxxx și transmiterea acesteia pentru efectuarea urmăririi penale în continuare, organului de urmărire penală al Inspectoratului de poliție Xxxxxxxx.

Inițial, conducerea urmăririi penale în cauză a fost dispusă procurorului în

Procuratura raionului Hâncești, Natalia Brailă, care la xx.xx.2022 a clasat procesul penal nr.xxxxxxxxxx în baza art.275 pct.3) Cod de procedură penală din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin ordonanța adjunctului interimar al procurorului-șef al Procuraturii raionului Hâncești, din xx.xx.2022, ordonanța procurorului Natalia Brailă, din xx.xx.2022 a fost anulată cu reluarea urmăririi penale, fiind date organului de urmărire penală indicații scrise. Conducerea urmăririi penale a fost dispusă procurorului delegat în Procuratura raionului Hâncești, Vadim Gribincea.

Din xx.xx.2023 conducerea urmăririi penale prin ordonanța procurorului-șef interimar al Procuraturii raionului Hâncești a fost dispusă procurorului Lilia Ureche.

Prin încheierile Judecătoriei Hâncești, sediul Xxxxxx din xx.xx.2023 și xx.xx.2023 au fost admise cererile petiționarei Xxxxx Xxxxxx privind accelerarea desfășurării procesului penal, cu obligarea organului de urmărire penală să accelereze urmărirea penală și, în dependență de circumstanțele stabilite ca urmare a acțiunilor procesuale, să adopte în termen rezonabil o hotărâre în condițiile legii.

Din conținutul încheierilor reiese că, instanța a enumerat acțiunile procesuale efectuate de către organul de urmărire penală, inclusiv până la xx.xx.2023 și respectiv xx.xx.2023, totodată consideră că de la data sesizării organului de urmărire penală cu plângerea cet. Xxxxx Xxxxxx a trecut o perioadă îndelungată de timp, iar în cauză până în prezent nu a fost adoptată o hotărâre în condițiile legii.

La xx.xx.2023 cet. Xxxxx Xxxxxx a depus cerere la Procuratura Generală solicitând retragerea cauzei penale nr.xxxxxxxxxx de la organul de urmărire penală al Inspectoratului de poliție Xxxxxx și transmiterea acesteia unui alt organ de urmărire penală, din cauza tergiversării neîntemeiate a urmăririi penale, fapt ce creează suspiciuni privind imparțialitatea atât a reprezentanților organului de urmărire penală cât și a Procuraturii raionului Hâncești.

Secția urmărire penală verificând materialele de urmăririi penale a reținut că, urmărirea penală se află în proces de derulare, pe caz urmând a fi întreprinse măsuri și acțiuni procesuale pentru administrarea probelor în scopul constatării circumstanțelor cauzei și adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate.

Totodată, cu referire la retragerea cauzei penale de la organul de urmărire penală al Inspectoratului de poliție Hâncești, deși se atestă caracterul îndelungat al investigațiilor în cauza menționată, nu au fost stabilite careva circumstanțe, elemente faptice și obiective prevăzute de art.33, art.54 și art.57¹ din Codul de procedură penală, care ar pune la îndoială rezonabilă imparțialitatea organului de urmărire penală și a procurorilor din cadrul procuraturii teritoriale, sau care ar indica la faptul că, aceștia ar fi acționa ori că vor acționa cu rea-credință la investigarea și emiterea hotărârilor pe cazul dat.

Prin ordonanța Procurorului General interimar din xx.xx.2023, cererea părții vătămate Xxxxx Xxxxxx a fost respinsă din motivul inoportunității retragerii cauzei penale.

Prin Ordonanța din xx.xx.2024, a procurorului în Procuratura raionului Hâncești, Lilia Ureche, s-a dispus încetarea urmăririi penale și clasarea procesului penal în cadrul cauzei penale nr. xxxxxxxxxxxx, conform prevederilor art. 275 pct.3) din Codul de procedură penală.

La data de xx.xx.2024 petiționara XXXXXXXX XXXXXX a contestat hotărârea în cauză cu plângere procurorului ierarhic superior și la data de xx.xx.2024 s-a admis integral plângerea cu retragerea cauzei penale din gestiunea procurorului Lilia Ureche și transmisă în conducerea procurorului Grigoraș Valentina.

La data de xx.xx.2024 s-a dispus încetarea urmăririi penale pe cauza penală nr. xxxxxxxxxxxx pe motiv că lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(1) din Codul penal.

Cauza penală formal s-a aflat în conducerea procurorului Lilia Ureche din data de xx.xx.2023 până la data de xx.xx.2024, în cadrul urmăririi penale s-au întreprins următoarele acțiuni de urmărire penală:

- a fost recunoscută și audiată, inclusiv suplimentar, partea vătămată XXXXXXXX XXXXXXXX;

- recunoscute și anexate corpuri delictive la cauza penală cu ulterioara examinare a acestora;

- anexate înscrisuri și extrase din registrele IP „XXXXXX XXXXXXXX”, înaintate demersuri către reprezentanții Bisericii Ortodoxe din Moldova (răspunsurile nu au parvenit);

- expediate, în conformitate cu prevederile art.258 din Codul de procedură penală, delegații către Inspectoratul de poliție XXXXXXXX privind efectuarea mai multor acțiuni de urmărire penală, însă care nu a putut fi îndeplinită, deoarece șeful SUP al IP XXXXX este XXXXXXXX XXXXXXXX al unuia din făptuitori și a servit drept temei pentru retragerea cauzei nominalizate la data de xx.xx.2021 și transmisă organului de urmărire penală a Inspectoratului de poliție XXXXXXXX.

Analogic, conform procesului-verbal de cercetare la fața locului, acțiune procesuală efectuată la data de xx.xx.2021, în cadrul cercetării au fost utilizate mijloace tehnico-științifice și fixate urme: telefonul mobil marca „XXXXXXXX”, însă, la materialele cauzei nominalizate nu au fost anexate pozele. În contextul dat, s-a impus să fie cercetată biserica „XXXXXX XXXXXXXX” cu utilizarea mijloacelor tehnico-științifice.

Nefiind de acord cu Deciziile Inspecției Procurorilor vizavi de sesizarea depusă, la xx.xx.2023 și respectiv xx.xx.2024, cet. XXXXX XXXXXXXX a înaintat contestație împotriva acestora la Colegiul de disciplină și etică, solicitând anularea Deciziei din xx.xx.2023 și a Deciziei din xx.xx.2024 cu constatarea abaterilor disciplinare, admise de procurorul Lilia Ureche, urmare a îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu.

III. Constatările Colegiului de disciplină și etică

Prin Hotărârile nr. 3-47/2024 din 06.12.2024 și nr.3-23/2025 din 07.02.2025, Colegiul de disciplină și etică a respins contestațiile depuse de către XXXXX XXXXXXXX împotriva deciziilor Inspecției procurorilor din xx.xx.2023 și xx.xx.2024, privind încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului în Procuratura raionului Hîncești, Lilia Ureche.

În acest sens, Colegiul a reținut că Inspecția procurorilor a acordat o apreciere justă circumstanțelor cauzei, respectiv nu a identificat temeiuri de tragere la răspundere disciplinară a procurorului Lilia Ureche.

În confirmarea celor expuse supra, Colegiul a constatat că admiterea tergiversării în această cauză penală se datorează faptului că pe parcursul anului 2023, în cadrul Secției urmărire penală al Inspectoratului de Poliție XXXXXXXX, au activat 4 ofițeri de

urmărire penală cu funcții de execuție din totalul de 16 funcții de execuție.

Colegiul reiterează că angajarea răspunderii disciplinare este supusă cerinței îndeplinirii cumulative a condițiilor generale referitoare la faptă, vinovăție și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul produs, iar în ceea ce privește vinovăția, aceasta trebuie constatată în mod cert, pe baza probatoriului administrat în cauză.

Pe cale de consecință, Colegiul de disciplină și etică a estimat că deciziile Inspecției procurorilor din xx.xx.2023 și xx.xx.2024, adoptate în privința procurorului în Procuratura raionului Hîncești, Lilia Ureche, sunt întemeiate și legale, motiv din care a respins contestațiile cet. Xxxxx Xxxxxx.

IV. Circumstanțele și motivele expuse în contestație

La xx.xx.2024 și xx.xx.2025 în corespondența instituțională a Consiliului Superior al Procurorilor au fost înregistrate contestațiile cet. Xxxxx Xxxxxx împotriva Hotărârilor Colegiului de disciplină și etică nr.3-47/2024 din 06.12.2024 și nr.3-23/25 din 07.02.2025, solicitând anularea acestora și tragerea la răspundere disciplinară a procurorului Lilia Ureche.

În motivarea contestațiilor depuse, cet. Xxxxx Xxxxxx, a invocat că prin ordonanța din xx.xx.2024, a procurorului în Procuratura raionului Hîncești, Lilia Ureche, s-a dispus încetare a urmăririi penale și clasarea procesului penal în cadrul cauzei penale nr. xxxxxxxxxx, conform prevederilor art. 275 pct.3) din Codul de procedură penală.

Astfel, procurorul Lilia Ureche, potrivit contestatarei, a săvârșită cu intenție o abatere disciplinară, încălcând normele de drept material ori procesual. Aceasta conștient nu a îndeplinit și nici nu a contestat ordonanța procurorului ierarhic superior din xx.xx.2022, prin care fiind dispuse indicații pe 16 puncte organului de urmărire penală, a fost executată doar o indicație, fiind încălcate prevederile art.53¹ alin.(2), conform căroră procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1) lit.j), în cadrul urmăririi penale, realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic – restituie, cu indicațiile sale scrise, dosarele penale procurorilor ierarhic inferiori, care sunt obligatorii.

În contestație se mai menționează că procurorul Lilia Ureche, conștientă de consecințele prejudiciabile ale emiterii unei hotărâri pretins ilegale, precum și ale omisiunii de a executa indicațiile procurorului ierarhic superior, ar fi urmărit și admis încălcarea drepturilor constituționale ale petiționarei, respectiv dreptul la proprietate și dreptul la un proces echitabil, prin emiterea unei decizii considerate nelegale. Această decizie a fost contestată în ordine ierarhică, iar prin ordonanța din x xxxxx 2024, emisă de adjunctul procurorului-șef al Procuraturii raionului Hîncești, domnul Alexandru Musteață, a fost admisă plângerea formulată de Xxxxx Xxxxxx în temeiul art. 299 și 299¹ Cod procedură penală, fiind casată ordonanța din xx xxxxxxxx 2024.

Astfel, cauza penală respectivă se află în gestiunea organului de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Xxxxxxx de aproximativ x ani și jumătate, perioadă în care nu au fost întreprinse acțiuni procesuale urgente și nu au fost executate indicațiile dispuse de procurorul ierarhic superior.

Cauza se află sub conducerea procurorului Lilia Ureche, care, potrivit susținerilor din contestație, ar fi manifestat un rol pasiv în gestionarea urmăririi penale.

V.Procedura în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor

Consiliul notează că, potrivit pct.9.5 din Regulamentul Consiliului Superior al procurorilor¹, act instituțional revizuit prin Hotărârea nr.1-40/2025 din 20.02.2025, Consiliul Superior al Procurorilor poate examina, în procedură scrisă și fără citarea părților, contestațiile împotriva hotărârilor de încetare a procedurii disciplinare, în baza actelor existente în dosarul procedurii disciplinare și a eventualelor probe suplimentare depuse în termenul prevăzut la pct. 9.6.

Ținând cont de conexarea cauzelor disciplinare² referitoare la același procuror, de complexitatea acestora, precum și de solicitarea petiționarului de a fi audiat în fața Consiliului Superior al Procurorilor și de a administra probe suplimentare, Consiliul a hotărât examinarea contestațiilor cu citarea părților.

Contestatară Xxxxxx Xxxxxx, prezentă în ședința Consiliului, a susținut argumentele expuse în contestații, solicitând casarea integrală a deciziilor Inspecției procurorilor și a Colegiului de disciplină și etică, cu adoptarea unei noi hotărâri privind sancționarea procurorului Lilia Ureche, deoarece aceasta nu și-au exercitat corespunzător obligațiile de serviciu la gestionarea cauzei penale nr. xxxxxxxxxxxx.

Procurorul Lilia Ureche, vizată în procedura disciplinară, nu s-a prezentat la ședință, însă, printr-o comunicare din xx xxxxxx 2025, a informat Consiliul că are cunoștință despre punerea pe rol și examinarea contestațiilor formulate de către cet. Xxxxxx Xxxxxx, menționând totodată că nu dispune de alte probe suplimentare în afara celor deja existente în dosarele procedurilor disciplinare.

Cu titlu informativ, se consemnează că, în vederea asigurării unei examinări complete, obiective și sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei, subiectul a fost înscris pe agenda mai multor ședințe ale Consiliului Superior al Procurorilor, cu respectarea procedurii de notificare și citare a părților, oferindu-se acestora posibilitatea de a participa la ședință inclusiv prin videoconferință.

În această conjunctură, se rețin prevederile pct. 6.11 din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, potrivit cărora în cazul examinării contestației împotriva hotărârilor colegiilor, neprezentarea persoanelor vizate nu împiedică examinarea acesteia.

Cu referire la speță, inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor, Tudor Gratii, prezent în ședință, a susținut argumentele relatate în deciziile de încetare a procedurilor disciplinare, solicitând respingerea contestațiilor, ca fiind neîntemeiate.

În contextul examinării prezentei cauze, inspectorul a menționat că prin ordonanța Procurorului General interimar din xx.xx.2023, cererea părții vătămate Xxxxxxx Xxxxxx a fost respinsă din motivul inoportunității retragerii cauzei penale.

Potrivit art.20 alin.(1) din Codul de procedură penală, urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.

Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sunt: 1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanților la proces; 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată; 3¹) importanța procesului pentru cel interesat; 4) vârsta de pînă la 18 ani a victimei (alin.(2)).

Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror,

¹ Aprobare prin Hotărârea nr.12-225/2016 din 14.09.2016

² Dispoziția de conexare din 30.04.2025

iar la judecarea cazului - de către instanța respectivă (alin.4).

Cu referire la criteriul (comportamentul participanților la proces), vinovăția procurorului în săvârșirea faptei disciplinare de tergiversare nejustificată a urmăririi penale trebuie dovedită și urmează să rezulte din modul în care procurorul a înțeles să gestioneze situația dosarului, respectiv să-și îndeplinească obligația de a administra probe în vederea aflării adevărului și a soluționa cauza într-un termen rezonabil. În acest sens, remarcă că, dinamica procedurii nu a rezultat din conduita pasivă adoptată sau, după caz, din dezinteresul procurorului manifestat față de dosar prin lăsarea cauzei în nelucrare în mod nejustificat mai mult de 30 de zile.

Lăsarea cauzei în nelucrare perioade însemnate de timp nu a fost constatată nici de instanța de judecată la examinarea cererii părții vătămate XXXXXXXX XXXXXXXX privind accelerarea urmăririi penale.

Pe de altă parte, nu au fost stabilite norme imperative ale legislației procesual- penale pretins a fi încălcate de procuror în raport cu termenele de desfășurare a urmăririi penale, acestea fiind prelungite în consecutivitate, în acord cu prevederile art.259 Cod de procedură penală.

Pe parcursul urmăririi penale, organul de urmărire penală a întâmpinat dificultăți în realizarea acțiunilor procesuale cu participarea martorilor, care locuiesc în alt raion și nu se prezentau în fața organului de urmărire penală.

În afară de aceasta, organul de urmărire penală se confrunta cu lipsa acută de cadre. Astfel, din cele 18 funcții din Secția urmărire penală a Inspectoratului de poliție XXXXXXXX, erau ocupate doar 6, dintre care 2 de conducere și 4 de execuție cu vechime între 2 și 6 ani. Volumul de lucru enorm pentru fiecare din cei patru ofițeri, având peste o sută de cauze penale și procese penale fiecare în gestiune, a afectat activitatea organului de urmărire penală, căruia conform art.254 Cod de procedură penală îi aparține rolul activ în cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

Procurorul Lilia Ureche a condus urmărirea penală în cauza penală începând cu data de xx.xx.2023, iar sesizarea doamnei XXXXX XXXXXXXX pe acțiunile procurorului de tergiversare a urmăririi penale a parvenit la Consiliul Superior al Procurorilor la xx.xx.2023. Astfel la momentul sesizării Inspecției procurorilor cauza penală se afla în conducerea procurorului Lilia Ureche un termen mai mic de 6 luni.

Mai mult, doamna XXXXX XXXXXXXX în contestația depusă critică acțiunile procurorului Lilia Ureche de după data de xx.xx.2023 (data emiterii deciziei Inspecției procurorilor), însă aceste acuzații disciplinare constituie obiectul unei alte proceduri disciplinare încetate prin Decizia Inspecției procurorilor din xx.xx.2024.

După emiterea deciziei de încetare a procedurii disciplinare (xx.xx.2023), la data de xx.xx.2024 procurorul Lilia Ureche a dispus încetarea urmăririi penale pe cauza penală nr. xxxxxxxxxxxx pe motiv că lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(1) din Codul penal.

La data de xx.xx.2024 petiționara XXXXX XXXXXXXX a contestat hotărârea în cauză cu plângere procurorului ierarhic superior și, la data de xx.xx.2024, s-a admis integral plângerea, cu retragerea cauzei penale din gestiunea procurorului Lilia Ureche și transmiterea acesteia în conducerea procurorului Valentina Grigoraș.

La data de xx.xx.2024 procurorul Valentina Grigoraș la fel a dispus încetarea

urmăririi penale pe cauza penală nr.xxxxxxxxxx pe motiv că lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(1) din Codul penal.

Totodată, inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor a prezentat date aferent volumului de muncă a procurorului Lilia Ureche în perioada anului xx.xx.2023-xx.xx.2024.

VI. Motivarea soluției Consiliului Superior al Procurorilor

Analizând hotărârile contestate și materialele procedurilor disciplinare prin prisma criticilor formulate de către cet. Xxxxx Xxxxx, ținând cont de argumentele prezentate de către inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor, Tudor Gratii, precum și de prevederile legale incidente, Consiliul Superior al Procurorilor constată că soluțiile dispuse de Colegiul de disciplină și etică și de Inspecția procurorilor urmează a fi casate, cu admiterea contestațiilor.

Atât Inspecția procurorilor, cât și instanța disciplinară (n.a Colegiul de disciplină și etică) și-au întemeiat soluțiile despre lipsa temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară prin prisma necesității respectării principiului independenței procesuale a procurorului, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează și al liberei aprecieri a probelor.

Consiliul statuează că independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă care protejează atât interesele publice, cât și cele private ale persoanelor în cauză³.

Pentru a promova încrederea publicului, procurorii trebuie să fie independenți, dar și să se simtă responsabili. Această responsabilitate trebuie exercitată cu respectarea drepturilor și libertăților individuale ale cetățenilor.

Potrivit normelor instituite în art.254 din Codul de procedură penală organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

Așa cum stabilesc normele de procedură penală, procurorului îi revine sarcina esențială, în cursul urmăririi penale, în primul rând să administreze sau să permită administrarea doar a acelor probe care au aptitudinea legală de a fi administrate și, pe de altă parte, să aprecieze utilitatea și concludența probelor în dinamica procesului penal.

Prin încheierile judecătorești din xx.xx.2023, xx.xx.2023 și xx.xx.2024 s-au admis cererile cet.Xxxxx Xxxxx, privind accelerarea desfășurării procesului penal, fiind obligat organul de urmărire penală să adopte în termen rezonabil o hotărâre în condițiile legii.

Încheierile instanței de judecată au constatat explicit încălcarea dreptului la un proces echitabil, lipsa unui termen rezonabil în desfășurarea urmăririi penale, precum și pasivitatea organului de urmărire penală aflat sub supravegherea procesuală a procurorului vizat Lilia Ureche. Aceasta confirmă impactul negativ asupra drepturilor procesuale ale părții vătămate.

Totodată, prin încheierea din xx.xx.2024, instanța de judecată a reținut anularea ordonanțelor procurorului Alexandru Musteață din xx.xx.2024 și a procurorului

³ Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) în atenția Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind normele și principiile europene referitoare la procurori

Valentina Grigoraș din xx.xx.2024, constatând încălcarea obligației de a efectua o investigație eficientă a cazului sesizat de cet. Xxxxx Xxxxxx.

Constatările instanțelor de judecată despre limitarea dreptului de acces la justiție cet. Xxxxx Xxxxxx sunt suficient de serioase și impun necesitatea examinării gradului de vinovăție a procurorilor, implicați la investigarea dosarului, sub aspect disciplinar, reieșind din atribuțiile esențiale care le revin în cursul urmăririi penale.

Inspekția procurorilor s-a limitat, în mare parte, la actele de procedură, care au fost puse la dispoziție de către persoana care a sesizat despre pretinse abateri disciplinare din partea procurorului, fără a clarifica care a fost implicarea procurorului în procesul de administrare a probelor, dacă au avut un rol activ în cursul urmăririi penale și au înaintat organului de urmărire penală indicații pentru stabilirea adevărului.

Potrivit Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspekției procurorilor, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr.19/35 din 29.07.2016, inspectorul este obligat să întreprindă în cadrul verificării sesizării toate măsurile necesare pentru a verifica faptele invocate de autorul sesizării și a stabili existența sau inexistența elementelor constitutive ale abaterii disciplinare.

Pentru îndeplinirea acestei obligații, cadrul normativ instituțional îi oferă inspectorului dreptul, prin coordonare sau la indicația Procurorului General, să facă cunoștință cu cauzele și/sau procesele penale, materialele și alte documente, care se referă la subiectul controlului, să solicite copiile documentelor relevante cazului, cu anexarea ulterioară la materialele controlului, respectând prevederile Legii nr. 245- XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat și dreptul de a solicita avizele subdiviziunilor specializate ale Procuraturii în cazuri concrete.

Prin scrisoarea din xx.xx.2023, procurorul-șef al Secției urmărire penală a Procuraturii Generale, Tatiana Gulea, a notat rolul pasiv al organului de urmărire penală și lipsa de reacție a procurorilor Natalia Braila, Vadim Gribincea și Lilia Ureche, care au tolerat tergiversarea efectuării urmăririi penale și au prelungit formal termenul de urmărire penală, neglijând prevederile art.20 și 259 din Codul de procedură penală, ori cauza penală fiind lăsată practic în nelucrare.

Din analiza materialelor dosarului disciplinar rezultă că, în perioada în care a exercitat conducerea urmăririi penale în cauza nr.xxxxxxxxxxx (xx.xx.2023–xx.xx.2024), procurorul Lilia Ureche nu a asigurat desfășurarea unei anchete eficiente și conforme prevederilor legale. Deși existau indicații clare ale procurorului ierarhic superior din xx.xx.2022, conținând 16 puncte obligatorii, procurorul vizat a dat curs executării doar două dintre acestea, (xx.xx.2023 – recunoașterea și anexarea la cauza penală a corpului delict și, la 11.05.2023, examinarea obiectului purtător material de informații – DVD-R).

Procurorul Lilia Ureche nu și-a valorificat dreptul de a contesta, în condițiile legii, indicațiile formulate de către procurorul ierarhic superior prin actul emis în data de xx.xx.2022, acestea dobândind, astfel, caracter obligatoriu.

Aceasta reprezintă o inacțiune gravă în raport cu art. 53¹ alin.(2) din Codul de procedură penală și constituie abandon al obligațiilor profesionale, ceea ce reprezintă o pasivitate vădită și nejustificată.

Ordonanța din xx.xx.2022 conținea indicații imperative. Neexecutarea acestora fără motive obiective este un abuz și o încălcare a subordonării ierarhice.

Pasivitatea în efectuarea urmăririi penale, ignorarea indicațiilor ierarhice și emiterea unei ordonanțe de clasare nefondate întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de lege.

În această perioadă, procurorul Lilia Ureche doar a prelungit, în repetate rânduri, termenul de urmărire penală utilizând aceeași argumentare despre necesitatea prelungirii termenului de urmărire penală, fără a indica acțiunile care au fost efectuate anterior și care sunt planificate a fi efectuate în perioada următoare.

Această conduită denotă o abatere de la obligațiile prevăzute de art. 254 Cod de procedură penală (rolul activ al organului de urmărire penală) și art. 38 lit. a) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.

Prin ordonanța din xx.xx.2024, procurorul Lilia Ureche a dispus încetarea urmăririi penale, fără a fi asigurată o cercetare completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei. Actul emis a fost ulterior casat de procurorul ierarhic superior la xx.xx.2024, care a constatat caracterul nelegal și prematur al soluției dispuse. Acest fapt denotă deficiențe grave în exercitarea atribuțiilor și ignorarea obligației de analiză completă a probatoriului.

Emiterea unei soluții premature și nejustificate indică lipsa de diligență profesională și o posibilă încălcare a principiului imparțialității.

Prin inacțiune și decizie ilegală, procurorul Lilia Ureche a contribuit la limitarea dreptului la acces la justiție al reclamantei. Aceasta este o încălcare directă a art. 20 din Constituție și a jurisprudenței CEDO privind eficiența investigațiilor.

Argumentele privind volumul de muncă excesiv în cadrul organului de urmărire penală nu pot exonera procurorul de obligația de a coordona investigația și de a se asigura că aceasta este efectuată conform legii.

Astfel îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu constă în tergiversarea nejustificată a urmăririi penale.

Ca și componentă a echității, caracterul rezonabil al duratei procedurilor se apreciază în funcție de circumstanțele cauzei și ținând cont de criteriile stabilite în jurisprudența CEDO, respectiv complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului, comportamentul autorităților și importanța pentru reclamant a obiectului cauzei. Or, din analiza situațiilor prezentate rezultă că modalitatea de exercitare a atribuțiilor de către procurorul care a condus urmărirea penală a ieșit din sfera cerințelor stabilite de CEDO, cu consecința încălcării duratei rezonabile a procedurii și a echității acesteia. Pe caz s-au constatat perioade de inactivitate nejustificată, subsecvente unor acțiuni de o calitate redusă, fapt pentru care acestea nici nu au putut atinge scopul scontat.

Respectiv, comportamentul profesional al procurorului Lilia Ureche, în partea ce ține de dosarul penal vizat în această procedură disciplinară, nu întrunește condiția calității relevante pentru a se alinia cerinței de îndeplinire corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu.

Este incontestabil faptul că nerespectarea termenului rezonabil al urmăririi penale afectează dreptul părților la cercetarea cauzei cu celeritate și într-un termen rezonabil, prevăzut de articolul 6 § 1 din Convenția europeană a drepturilor omului. Notăm că, potrivit prevederilor art.259, coroborate cu art.20 din Codul de procedură penală, urmărirea penală se efectuează în termen rezonabil, care se stabilește de către procuror prin ordonanță, în conformitate cu criteriile de apreciere a termenului rezonabil de

soluționare a cauzei penale și, totodată, procurorului îi revine obligația de a asigura respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală.

Raportând prevederile standardelor internaționale și ale cerințelor naționale la circumstanțele individuale ale procedurii disciplinare examinate, se deduce clar că procurorul Lilia Ureche a admis încălcări ale normelor procesual-penale și nu a asigurat respectarea termenului rezonabil la efectuarea urmăririi penale pe dosarul vizat, iar modul în care a gestionat aceste sarcini este expresia îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu.

Sub aspectul laturii obiective, abaterea disciplinară comisă de procurorul Lilia Ureche constă în inacțiuni care sunt contrare cu atribuțiile de serviciu impuse prin lege. Astfel, s-a constatat că procurorul Lilia Ureche, în cadrul exercitării urmăririi penale, în cauza penală nr. xxxxxxxxxxxx, nu a întreprins toate măsurile posibile și necesare în scopul efectuării obiective a urmăririi penale, iar încălcarea termenului rezonabil al urmăririi penale a determinat caracterul incomplet al investigației.

Procurorul Lilia Ureche a neglijat prevederile art.52 din Codul de procedură penală, care prevede că procurorul, 6) verifică calitatea probelor administrate, veghează ca orice infracțiune să fie descoperită, orice infractor să fie tras la răspundere penală și ca nici o persoană să nu fie urmărită penal fără să existe indici temeinici că a săvârșit o infracțiune, 7) asigură respectarea termenului rezonabil de urmărire penală în fiecare cauză penală; 9) retrace motivat cauza penală de la ofițerul de urmărire penală și preia urmărirea penală sau transmite cauza conducătorului organului de urmărire penală pentru desemnarea altui ofițer de urmărire penală pe cauza dată; 17) poate asista la efectuarea oricărei acțiuni de urmărire penală sau o efectuează personal; 19) restituie dosarele penale organului de urmărire penală cu indicațiile sale în scris; (4²) Indicațiile scrise ale procurorului date ofițerului de urmărire penală în cadrul procesului penal sînt obligatorii pentru executare.

Potrivit art.38¹ alin.(2) din Legea nr.3/2016, se consideră că a fost săvârșită cu neglijență gravă o abatere disciplinară în cazul în care procurorul a admis o încălcare a unor norme de drept material ori procesual.

Fapta prejudiciabilă a generat consecințe concrete și grave, întrucât cauza penală viza o infracțiune ușoară, prevăzută de art. 179 alin. (1) Cod penal, cu un grad de complexitate redus. De asemenea, termenul de prescripție a răspunderii penale s-a scurs în cursul pasivității și inacțiunii organului de urmărire penală și procuratură, fapt ce a condus la lipsirea părții vătămate de acces la o soluție efectivă, iar organele de urmărire penală au ratat posibilitatea de a trage la răspundere persoanele implicate.

Consiliul Superior al Procurorilor constată că sub aspectul laturii subiective procurorul Lilia Ureche a manifestat neglijență și atitudine superficială pentru derularea urmăririi penale pe dosarul în speță și nu a asigurat ca în termeni proximi să fie efectuate toate măsurile necesare stabilirii adevărului.

Obligația procurorului de a asigura termenul rezonabil al urmăririi penale, așa cum este stabilit de art.20 alin.(4) din Codul de procedură penală, se referă nu doar la drepturile și libertățile persoanei, dar și la autoritatea funcției de procuror, la încrederea publicului în realizarea legală a procedurilor penale și la calitatea actului de justiție. Această poziție a fost susținută și de Curtea Supremă de Justiție în cauza nr.3ra-235/22 Sergiu Moraru vs Consiliul Superior al Procurorilor.

Astfel, relațiile sociale protejate de acest principiu exced viziunea sumară la care a recurs Colegiul de disciplină și etică în hotărârea recurată și se impune anularea acesteia, pentru a restabili valoarea normei juridice.

Subliniem că drept consecințe ale acestei abateri disciplinare sunt deteriorarea încrederii și a respectului opiniei publice față de actul de justiție, extinderea nejustificată în timp a procesului penal, creându-se astfel premisele încălcării cerinței derulării procedurilor penale într-o perioadă rezonabilă, conform art.6 din CEDO, ceea ce constituie viciu fundamental ce afectează hotărârea criticată, lipsind-o de suport probator și de valoare juridică.

Potrivit raționamentelor invocate de Curtea europeană, rezultă că nu sunt acceptate "lungi perioade de stagnare", pentru care să nu existe nici o explicație (Beaumartin c.Franței).

Principiul "termenului rezonabil" este analizat cu atenție de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care în jurisprudența sa apreciază că acesta este un element al dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În această privință Curtea a statuat că deși un caz mai voluminos poate permite mai multă libertate autorităților pentru a justifica o întârziere mai mare, totuși trebuie luate în considerație, pentru fiecare situație în parte, caracteristicile care arată caracterul complex al investigațiilor, cum ar fi spețele care presupun un număr mare de acuzații ce urmează a fi demonstrate în cauzele penale și care se interpătrund sau un număr mare de inculpați într-o cauză (Vaivada c.Lituaniei, Meilus c.Lituaniei).

În context Consiliul Superior al Procurorilor reiterează că independența este unul dintre principiile etice fundamentale ale justiției, a judecătorilor și procurorilor, alături de imparțialitate, integritate, corectitudine, conduită, egalitate, competență și profesionalism. Important de înțeles este faptul că nu există o ierarhie între conceptele de independență, imparțialitate, legalitate, corectitudine, și integritate, dimpotrivă, aceste concepte se întrepătrund, se intercondiționează, ele sunt funcționale din punct de vedere etic doar împreună.

Cu alte cuvinte, procurorul trebuie să manifeste o atitudine activă în apărarea propriei independențe, dar și a independenței de sistem, a sistemului organelor de Procuratură. De aceea Codul de etică a legat în mod firesc principiul independenței de celelalte principii etice, cum ar fi imparțialitatea, corectitudinea, integritatea, etc.

Independența presupune faptul că nimeni nu poate interveni în deciziile și modul de gândire al procurorului atunci când are de luat o decizie în exercițiul atribuțiilor de serviciu. Independența procurorului implică, în egală măsură, respectarea incompatibilităților și interdicțiilor prevăzute de lege, dar și dezvoltarea capacității de a respinge factorii de natură externă sau internă care ar putea influența sau crea aparența unei influențe în luarea deciziilor și exercitarea atribuțiilor.

În mod concret, independența procurorului presupune:

- capacitatea acestuia de a decide măsuri, conform legii, fără nicio intervenție (influență) internă sau externă;
- capacitatea acestuia de a conștientiza factorii interni sau externi ce influențează sau creează aparența unei influențe;
- capacitatea acestuia de a respinge factorii de natură externă ce influențează sau creează aparența unei influențe.

În paragraful 6 din Avizul nr. 13 (2018) "Independența, responsabilitatea și etica procurorilor", CCPE reamintește, așa cum a făcut în cursul activității sale anterioare, că *funcția procurorilor și modul în care aceasta este exercitată trebuie să fie compatibile cu respectarea dreptului persoanelor la un proces echitabil în conformitate cu articolul 6 din Convenția europeană a drepturilor omului. În același timp, procurorii își îndeplinesc atribuțiile în cadrul principiului statului de drept, care necesită respectarea unui anumit număr de valori fundamentale, cum ar fi imparțialitatea, transparența, onestitatea, prudența, corectitudinea și contribuția la calitatea justiției. Pentru a spori încrederea publicului în sistemul de justiție, procurorii trebuie să fie în permanență preocupați să se asigure că aceste valori sunt respectate și că ele le ghidează activitatea.*

Toate aceste inconsecvențe, decalaje și încălcări arată că procurorul Lilia Ureche nu a analizat, nu a avut o preocupare profesională corectă pentru soluționarea obiectivă a dosarului penal și s-a detașat de responsabilitatea care îi revenea conform prevederilor legii.

Cu privire la obligațiile Inspecției procurorilor și Colegiului de disciplină și etică, Consiliul reține că evaluările efectuate de Inspecția procurorilor și de Colegiul de disciplină și etică au fost superficiale, fiind limitate la analiza formală a acțiunilor procesuale existente, fără o examinare efectivă a conduitei procurorului Lilia Ureche în procesul de supraveghere și conducere a urmăririi penale.

Inspecția procurorilor nu a analizat cu rigurozitate în ce măsură procurorul a exercitat un control real asupra anchetei, nu a examinat în mod concret motivul neexecutării indicațiilor ierarhice și nici nu a investigat pasivitatea acestuia în interacțiunea cu organul de urmărire penală.

Consiliul Superior al Procurorilor se aliniază poziției instanței de disciplină (n.a. Colegiul de disciplină și etică) despre necesitatea respectării independenței procesuale a procurorului în gestionarea cazurilor penale. Însă, de rând cu această garanție oferită de lege, trebuie de asigurat echilibrul între independența procurorilor și principiul responsabilității, procurorii trebuie să dețină puterea de a-și exercita responsabilitățile procesuale, având obligația de a asigura aplicarea corectă a legii și instrumentarea cauzelor în mod echitabil, eficient și în termen rezonabil.

În condițiile expuse, când aspecte importante au rămas fără analiza relevantă, Consiliul Superior al Procurorilor consideră că hotărârea Colegiului de disciplină și etică nu este motivată, nu conține analiza profundă a faptelor reținute în sarcina procurorului vizat și, pe cale de consecință, nu întrunește condițiile de calitate pentru a susține temeinicia unei decizii.

Examinând procedura disciplinară, Consiliul Superior al Procurorilor constată că acuzația disciplinară este întemeiată, iar încălcarea reținută în sarcina procurorului Lilia Ureche reprezintă abatere disciplinară prevăzută de art. 38 lit. a) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură și anume: „îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu prevăzute la art. 6 alin. (3).

Având în vedere argumentele notate, Consiliul Superior al Procurorilor constată că în hotărârea Colegiului de disciplină și etică eronat nu s-a apreciat acțiunile procurorului Lilia Ureche și nu s-a ținut cont de nivelul înalt al standardelor impuse atribuțiilor procurorilor. Pe cale de consecință, Consiliul Superior al Procurorilor decide casarea hotărârii vizate și aplicarea în privința procurorului Lilia Ureche, pe prezenta procedură disciplinară, a sancțiunii – avertisment, care reprezintă o critică exprimată în

formă scrisă vis-a-vis de faptele comise și este o măsură proporțională cu încălcarea care a fost reținută în sarcina acesteia.

Pornind de la raționamentele expuse *supra*, în temeiul art.37, art.70 alin. (1) lit. f), art.77, art. 86 alin.(3) lit. b) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură; pct.9.11 lit. b) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor; pct.81 lit. b) din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, Consiliul Superior al Procurorilor-

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A admite contestațiile înaintate de către Xxxxxx Xxxxxxx împotriva hotărârilor Colegiului de disciplină și etică nr. 3-47/2024 din 06.12.2024 și nr.3-23/2025 din 07.02.2025.

2. A casa hotărârile Colegiului de disciplină și etică nr. 3-47/2024 din 06.12.2024 și nr.3-23/2025 din 07.02.2025 și deciziile Inspecției procurorilor din xx.xx.2023 și xx.xx.2024 de încetare procedurii disciplinare în privința procurorului Lilia Ureche.

3. A o recunoaște pe Lilia Ureche, procuror în Procuratura raionului Hîncești, vinovată de comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art.38 lit.a) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și a aplica în privința acesteia sancțiunea disciplinară - avertisment.

4. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, *www.csp.md*, directoriul *Hotărâri*.

5. Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană vătămată într-un drept al său într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data la care hotărârea vizată i-a fost comunicată.

**Președintele Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Dumitru OBADĂ